

nu kom først Chokket, for hvert Pas skulde vi betale 110 Drachmer. Vores penge laa i vores Kufferter, som stod ved havnen. Af sted igen i den bagende Sol. Sveden haglede ned af os, og rasende paa Grækerne var vi jo Vi naaede Havnen fik fat i Pengene, fik nogle vekslet, i en Fart til Politiet, og tilbage igen til Havnen. Saa fat i Grammofonen igen, og endelig stod vi Kl 5 paa Damperen, som til syvende og sidst først sejlede kl. 7½. Efter en dejlig Tur, naaede vi Kl 11,10 til "Korinthkanalen". Det er et Stykke Virkeligt storslaaet Stykke Arbejde, som nok kan imponere én. For enden af Kanalen ligger en lille Dukke by, saaledes ser den ud om Natten. Kanalen er saa smal at et stort Skib lige kan passere. Hele Strækningen er oplyst af elektriske Lamper, man ser tydelig Sporene af den sidste Sammen styrtning. Straks ved Ankomsten til Kanalen Stoppede Skibet og ventede paa en Slæbedamper, da det ikke maatte sejle igennem ved egen kraft, muligt for ikke ved de stærke rystninger at blive Aarsag til en ny Stammestyrtning. Det varede 45 Minutter at sejle igennem Skibet fortsatte videre over Adriaterhavet mod Italien. Om Bord paa Skibet, som før Krigen var østrigsk, talte næsten alle Folkene tysk, De var Triestere, men nu Italienere. Vi traf her en Tysker, en Snedker, som havde arbejdet sig fra Tyrkiet til Triest. Torsdag d. 2. August om Morgen Kl. 7½ naaede vi "Brindisi". Efter at papirer og Bagage var eftersat kunde vi begive os ind i Byen, det vil sige, først havde vi naturligvis en del Vrøvl med Grammofonen, som selvfølgelig altid gjorde Lykke hos Tolderne. De italienske Toldere var dog humane og satte den kun til 15 Lire, cirka 3 Kroner. Bagefter vilde dog en ung Laps af en Sortskjorte lave Vrøvl, fordi vi havde en Rulle Kiks med 10 stk. i vor Rygsæk. Vi rev Rullen op og slap for videre Tiltale. Vi tilbragte nu en god Dag i denne lille smukke By. Vi havde længtes meget efter et Glas Rødvín, og vi smagte ogsaa saa rigeligt paa den italienske, at vi efterhaanden følte os rigtig tilpas her i Byen. Kl 7,50 rejste vi med Toget til Rom. Denne By havde vi hørt saa meget om, og længtes efter at komme til at se alle disse Herligheder. Efter en lang Nat naaede vi om Morgen Kl. 8,15 til Rom. Efter at havde ordnet vor Bagage drak vi Morgenkaffe. Vi var nu kommet til "Den evige Stad". vi gik paa Jagt efter Svendehjemmet. Via dei Pettinari 64 Rom 15. Her boede 2 danske Billedskærere som jeg kendte fra Paris. Vi fandt Hjemmet og fik vor Bagage herhen. Vi travede nu om Eftermiddagen rundt i Gaderne paa maa og faa. Vi havde jo ingen rigtig Plan at gaa efter, da vi først kunde træffe vore Kammerater om Aftenen. Disse to Henry Gromsen

og Andersen traf vi om Aftenen. Vi blev meget imponerede af Rom med sine flotte Gader og umaadelige Trafik. Alle Gader er smukke og rene og alt er velholdt, ligeledes er der mange skrappe Regler, som befolkningen maa rette sig efter. Man ser Politi i Massevis, og politigendarmerne ser statelige ud med deres lange frakker, Sabel ved Siden og trekantet hat. Men Sortskjorterne ser ikke videre imponerende ud i deres sorte Uniform med en lille Hue med en dusk paa. Disse træffer man alle tænkelige og utænkelige Steder. Selv i Togene fra By til By er de med. Efter Ordre fra Musolino maa man stige ind i Sporvognene bagfra og stige ud i den forreste Ende. Jeg maa dog sige, at vi blev pænt behandlet i Italien. Ogsaa hos Politiet, hvor man for resten kunde tale tysk. Alle steder ser man Skilte, hvorpaa der staar: ikke spytte paa Gulvene. I de fleste Lokaler staa: Al Banden frabedes. Lørdag d. 4. August besaa vi det gamle Rom "Foro Romano", og aflagde et Besøg i Peters Kirken. Det er den største Kirke i Varden. Foran Kirken paa hver Side af det store runde Torv staar en mægtig Søjlegang op til Kirken gaar man af den umaadelig brede Marmortrappe. Inde i det mægtige Kirkerum faar man først Øje paa to Vievandsfontæner, i Form af to store Barnefinger. Kirken er meget rigt udsmykket, som alle Katolske Kirker i Reglen er det. Den store Figur af "Sankt Peter", Hvor den store Taa er helt slidt af Folks Kys. Her findes store flot udskaarne Skriftestole, uden paa staar skrevet hvilket Sprog, Præsten i denne Stol kan tale. Vi fandt ingen, som talte dansk, og vi kunde saaledes ikke skrifte vore Synder. De store Marmorsarkofager med de forskellige Pavers Grave er meget kunstnerisk udført. Vi begav os op ad Trappen, der førte op paa Taget. 240 Trin tæller denne Trappe. Taget er meget stort, som et helt Torv med Huse omkring. Op til Kuplen fører en Trappe paa 227 Trin. Heroppe fra har man den herligste Udsigt over den smukke By. Man faar heroppefra et overblik over, hvor stort og mægtigt Areal kirken og Vatikanet ligger paa. Den store og pragtfulde Have, som høre til Vatikanet. Efter en herlig Dag, var vi om Aftenen nede at bade i "Tiberen". Her var et mægtigt Badeliv midt inde i Byen, da man jo ikke har noget Hav at bade i. Man maa passe meget godt paa, da Strømmen er umaadelig stærk, der drukner da ogsaa mange her i Sommerens Løb. Nu fare Politiets Baade frem og tilbage paa floden hele Dagen. Om Aftenen var vi nede i en Vinkælder ved Navn "Nero kælder". Man sad ved smaa Borde ved de fugtige Vægge, og der siges, at Kælderens skal stamme fra det gamle Rom, maaske kun Snak, men man ser Turister i Smoking og

Damer i Silke sidde i denne skumle Kælder, i Lighed med Paris's skumle Apachekældere. Kammeraten førte os hen til et Sted, hvor man fik en første Klasses Macaroni. Om Søndagen var vi i Nationalmuseet, hvor nogle af Verdens berømteste Kunstskatte findes. Vi besaa en gammel Villa "Bergese", som er berømt for sin sjældne Malerisamling og smukke møbler. Der, hvor den tyske Ambassade før laa, er nu et Museum, ved Siden af ligger en smuk gammel Kirke, som er opført af den gamle Mester i Malerkunsten "Michelangelo". Kirken er bygget af en Gammel Prinsesse, hvis Mumieher findes i en Glaskiste. Om Aftenen var vi oppe paa et af de højtliggende Pladser, her staar paa en mægtig Plads i et Pragtfuldt Anlæg, en stor Rytterstatue af den italienske Frihedshelt "Garibaldi". Et smukkere Syn, end at se en Solnedgang over Rom herfra, kan daarligt tænkes. Ligeledes, naar de Millioner af Lys, efter Mørkets Frembrud lyste og funkede overalt. I Rom findes en utrolig Masse Springvand med dejlig friskt Vand. Om dagen staar Kvinder og Børn i Flokkevis for at faa Vand til Husbehov. Et af de største og mest imponerende er saa stort, at det danner Facaden til et helt Hus. Her samles om Aftenen mange Mennesker, som sidder og nyder den smukke milde Aften, medens Vandet ustandseligt plasker i det store Bassin. Der siges, at hvis man kaster en Mønt i Bassinet, vil man engang senere komme til Rom. Vi hørte, at man ved at søge herom kunde opnaa Audiens hos Paven. Da vi gerne vilde se denne, den Katolske Kirkes Største Magt, og den Del af Vatikanet, som han opholdt sig i, gik vi til den danske Avis, som ordnede Ansøgningen for os.

Det fortrød vi heller ikke, for her var en Pragt, som man skal lede længe efter. Om Mandagen besøgte vi "Vatikanet" med sine verdensberømte Kunst og Maleri samlinger. Billetten kostede 16 Lire, og man skal helst være der straks om Morgen, da her senere er aldeles overfyldt af Turister. Især Amerikanere, som i store Flokke kommer anstigende, brovtede og snakkende i Munden paa hverandre. Vi gik og beundrede den herlige Malerkunst, som saa saa levende og fremtrædende ud, som var det hugget i Marmor, men som dog var fremtryllet med Penselen. At gøre Rede for de forskellige Ting, der her findes, vil jeg slet ikke paatage mig, da jeg er sikker paa, at min lille Hjerne kun har forstaaet en Del heraf. Det mest berømte er det sixtinske Kapel med sine Loft og Vægmalier af "Rafaël" og "Michelangelo". Søjlegalleriet er Loftet inddelt i Felter, hvert Felt fortæller i Billeder et Stykke af Jesus Liv. Det er udført af "Michelangelo". Den største Skat er dog den sixtinske

Madonna udført af "Rafael". Han har udført mange andre smukke Ting her, hvad han ikke fuldførte, paa Grund af sin tidlige Død er blevet fuldført af hans Elever. Et af "Michelangelos" største Værker, stødte en af Paverne, da Figurerne var Nøgne, Han lod en anden Kunstner male Klæder paa dem, Da Mesteren ikke selv vilde. Smukke ting findes i Kunsthallerne, samt en Mængde berømte Marmor Billedhuggerarbejde. Og Biblioteket findes de afdøde Pavers Bibler, pragtfuldt indbundne i Læder og med Guld og andre ædel udsmykninger. Ligeledes findes smukke forskellige Kunstværker, som er skænket til de forskellige Paver fra Regenter og Fyrster fra hele Verden. Til sidst kommer man ind i Borgiaernes Appartement, hvor alt er Rustninger og gamle Vaaben og alskens Krigsgenstande. Vi besøgte en anden af Roms utallige Kirker "Sankt Pouls Kirken". Denne er ny og ligeledes pragtfuldt udstyret. Rundt i Midt og i Sideskibene er i Muren indsat Portrætter af Helgener og Stormænd inden for den Katolske Kirkes Historie. Bag ved Kirken laa en herlig og idyllisk Klosterhave, med sine barokke Søjler af Mosaik. Om Aftenen besaa vi lidt af Roms Forlystelsesliv, og fandt til sidst en hyggelig Restauration, hvor vi fik den herligste Vin, jeg nogensinde har smagt. Tirsdag d. 7. August gik vi straks om Morgenens til den Danske Avis for at faa vor Ansøgning i Orden. Efter et Besøg paa det danske Konsulat for at høre efter Breve, gik vi ud i Byen. Vi gik igennem den store Hovedgade "Corso Victor Emanuel", som munder ud paa "Piazzade Venecia", hvor der staar et Monument som ved sin kolossale Størrelse, er et helt Bygningskompleks. Det er bygget til Ære for "Victor Emanuel d 1". Det er det mest storslaaede Monument jeg nogensinde har set, som det staar i hvidt Marmor med sine brede Trappe og sin dobbelte Søjlegang og sine Figurer i Guld i den skarpe Sol, er det et smukt og imponerende Syn. Her er nu anlagt den ukendte Soldats Grav, hvor der brænder evigt Lys, og hvor der Nat og Dag er en Æresvagt paa to Soldater. Hele Monumentet er tilgængeligt for Publikum til visse Tider paa Dagen. Derfra spadserede vi til "Piazza del Popolo" og til det berømte store "Coloseum", som er mægtig at skue, og indeni kan man næsten forestille sig, hvor ledes det maa have set ud i gammel Tid, da her afholdtes store Gladiatorkampe, og de grusomme Skuespil, hvor de kristne var Ofre for de vilde Dyr, som man brugte ved disse Lejligheder. Vi tog ud til de gamle Katacomber, hvor af der findes mange. Vi valgte at tage ned i "Sankt Sebastian". Først kommer man ind i en Kirke, og herfra begynder Nedstigningen til de uhyggelige underjordiske

Gange og Rum. Ind i Væggene er hugget Grave, og her findes Menneske knogler og Kranier i Massevis. Vi blev ført rundt af en munk, og fik hver udleveret et Lys. Det er helt uhyggeligt at gaa rundt i disse lange snævre Gange. Herfra spadserede vi en interessant Tur ad den gamle Vej "Via Appia". Den er anlagt af en Pave for mange Aar siden, den har ført fra Rom til Neapel. Her laa en Mængde gamle Ruiner og Klostre. Vejen er helt groet efter af Ukrudt, og her findes sorte Slinger. Om Aftenen spadserede vi tilbage til Rom over "Sankt Giovanni". Vi vilde nu en Tur til Neapel og Capri, hvor vi jo nok havde været en gang før, men vi havde ikke været paa Vesus eller paa Capri. Vi var taget til Rom først, da vi havde tænkt at tage fra Neapel til Algier og Tunis. Men det opgav vi, da vi mærkede, at Turen allerede havde taget stærkt paa finanskassen. Vi havde faaet Beviser for, at i Italien var et dyrt land for udlændinge. Vi tog derfor Onsdag d. 8 August Kl 12,40 til Neapel. Billetten kostede 49½ Lire. Straks ved Ankomsten søgte vi efter "Hotel Bengasi" piazza Francece nr. 87. Efter en Del Søgning fandt vi Adressen, som vi havde fra Svendehjemmet i Rom. Vi benyttede nu Eftermiddagen til at forny Bekendtskabet med den smukke livlige By. Som dog i den gamle Bydel er utroligt snavset. Særligt i denne Bydel rører der sig et ægte sydlandsk Liv. Disse smalle snavsede Trappegader, hvor der er en Handel med al Slagt Sydlandsk Frugt og andet Skrammel. Her hersker en indeklemt Lugt, og der er en Raaben og Skrigen. Paa hvert Hjørne er ophængt et Krucifiks med Madonna og Barnet. Torsdag Morgen spurgte vi Værten, hvor Baadene til "Capri" laa. Han forklarede os det paa sit italienske, som vi jo ikke forstod et Muk af, men naar Viljen er god, kan man komme langt med Fingersprog. Han sagde, at Billetten kostede 5 Lire. Men da vi kom til Havnen forlangte man 46 Lire. Vi blev straks klar over, at det var de store flotte Turistdampere, hvor Frokost og lignende er indberegnet. Vi fandt langt om længe en stor Motorbaad, som bedre passede til vor Pengepung. Billetten kostede til "Sorento" 5 Lire, og videre til Capri til den verdensberømte blaa Grotte 2,20 Lire. Her maatte man fra Skibet entre ned i smaa Baade, som saa af Italienere roes ind i Grotten. Det var et vidunderligt Syn med de stejle Klipper lodret ned mod Havet. I hver Baad maa højst være 3 Personer. Det er lidt af et Kunststykke, at faa Baaden ind igennem den lille Aabning, hvor den lige kan passere. For at komme ind i Grotten maa man betale 13½ Lire. Ved Indgangen til Grotten er en meget stærk Brænding. Man naa lægge sig ned i Baaden, da førerne maa passe paa, at komme ind

med Bølgeslaget. I stærk Paalandsvind er det helt umuligt at komme ind i Grotten, da Aabningen er helt under Vand. I det rigtige Øjeblik slipper han Aarerne kaster sig baglænds og griber i en Jernkæde, som er fastgjort i Loftet af Aabningen og trækker med et rask Ryk Baaden ind i Grotten. I det første Øjeblik kan man ikke sige et Ord kun stirre paa det smukke Syn. Alt her inde skinner som det rene Sølv i Vandet. Smaa Fiskerdrenge tilbød sig at springe i Vandet for 1 Lire. De lignede da svømmende Sølvmennesker i det stærke blaa Vand. Vandet kastede sit blaa Skær op af Grottens Vægge og Loft. Det var i Sandhed et straalende og blændende Syn. Jeg havde hørt saa meget om "Den Blaa Grotte", og jeg maa sige, at jeg blev meget imponeret. Derefter sejlede vi tilbage til selve Byen "Capri". Opholdet paa "Capri", hvor mange regenter og fyrster ejer pragtfulde Villaer, regner jeg for at være de smukkeste og mest betagende Øjeblikke paa hele min Rejse. Vi tog med Bjergbanen op til Byen, og spadserede tværs igennem denne og over til den modsatte Side af Øen, hvor man havde den herligste Udsigt, som Naturen kan frembringe. Vi slugte den Naturaabenbaring med Øjnene, og følte et Velvære ved at leve. De smukke Klipper, den herlige Badestrand, den frodige Vegetation, og det blaa Vand, som havde de herligste rene Farver, som næsten umuligt kan gengives paa et Maleri. Vi kunde næsten ikke løsrive os herfra, men vi maatte dog videre, da vor Kasse, ikke var beregnet paa at feriere paa dette Jordens Paradis i mellem Alverdens Rigmænd. Kl. 4 tog vi tilbage til Neapel, og spiste til Aften i de gamle By. Om Aftenen oplevede vi herlige Timer i den skønne Stad. Vi spadserede en Tur langs Havet, medens Vesus cookske Tandhjulsbane, som en lysende blinkende Streg førte fra Foden til Toppen af Vesus. Fredag d. 10. August tog vi med elektrisk Bane til "Vallee di Pompei". Billetten kostede 2,20 Lire. Ved 11 Tiden naaede vi dertil og gik straks ud til den udgravede By "Pompei". Entreen kostede 15 Lire. Det var underligt at se denne tusindårige gamle By med sine Statuer, Springvand og Maleri levninger. Hele med sine Teatre og Pladser præget af en særegen Kultur laa badet i Solen. Det bar Præg af, at indbyggerne havde ført et Liv i Vellyst. Det er en temmelig varm Tur at trave hele denne døde By igennem, og for svagelige og magelige Folk findes da ogsaa Bærestole. Museet var meget interessant, man saa her flere Menneskelegemer fuldstændig forstenede og forvredne. Kl. 3 begyndte vi Opstigningen af Vesus, som det var vor Mening at bestige til Fods. Det var en drøj Tur, med vor Rygsæk paa Nakken travede vi støt op af bjerget i den bagende Sol. Vi havde

en Del Vrøvl med en Fører, som vilde føre os op af Bjerget, men vi vilde ingen Fører have, da det var vor Hensigt at bestige Bjerget alene og til Fods. Det udartede sig næsten til Slagsmaal, inden vi fik ham drevet paa Flugt. Jeg mindes ikke at have taget drøjere Tur i hele mit Liv. Der var intet Vand at faa. Da vi naaede Midten var Jordbunden dækket af en halv Alen Lava, som gik tværs igennem Sko og Strømper. Det gnavede imellem Tærne, til de sad i rødt Kød og gjorde rasende ondt. Endelig da vi havde tilbagelagt de tre Fjerdedele af turen, kom vi til et lille Hus, nu kunde vi ikke komme længere for Resten af Vejen var privat. Efter en Del Vrøvl og Skænderi med Manden fik vi det ordnet saaledes, at vi mod at betale ham 20 Lire skulde have 2 Billetter til Vejen, 1 Flaske Vin og alt det Vand vi kunde drikke. Jeg ved aldrig at have drukket noget, der har smagt mig lifligere, end dette ikke helt velsmagende Bjergvand. Jeg drak, indtil jeg næsten ikke kunde have mere i Maven, og var endda lige tørstig. Vi begav os igen paa vej og naaede endelig Kl. 7½ Aften Toppen af Vesus. Vi var gennemblødte af Sved og døds trætte, men det forsvandt straks, da vi saa det mægtige Krater hvor der i Midten steg en mægtig Røgsøjle i Vejret, medens der slyngedes store glødende Lava stykker i Luften med mægtige Drøn. Det herlige panorama, som laa for vort Blik, var nok de Strabadser værd, og naar en Saadan Tur er forbi, mindes man den altid med Glæde og Stolthed. Vi undredes over, at Lavaen ved det store Udbrud, som dækkede Pompei kunde naa helt der til, da det laa meget langt borte. Vi saa ligeledes, hvorledes Lavaen fra et senere Udbrud havde løbet ned af Bjergsiden og spredt sig i den nærliggende Dal. Det gamle Krater er umaadeligt stort, og her gaar man paa den størknede Lava, som ligger i løse Blokke, som en stor sammen brændt Klump Aske. Mørket tog til, og vi var ganske alene heroppe, og vi kunde med Rette sige paa Toppen af en vulkan. Det var et flot Syn i den mørke Aften, det mest størslaaede Fyrværkeri, maa kunde se for sine Øjne. Krateret slyngede store Mængder af Lava mange Meter i Vejret, og som bagefter med kanonlignende Drøn Raslede ned over den flere meter høje Lava Dyng, der havde dannet ligesom en Slags skorsten om den nuværende Krateraabning. I den ene Ende af det gamle Krater laa alen tykke Lava strømme, og i Mørket kunde man se det, som rødglødende Jern langsomt glide frem. Det udslyngede en uudholdelig Varme i cirka 20 Meters Afstand. Vi satte os ned paa Lavaen i et Hjørne af Krateret og spiste vor Aftensmad. Vi sad i nogle Timer og røg vore Cigaretter, og betragtede det flotte Fyrværkeri, som Krateret hvert

Øjeblik afleverede. I disse Dage var Vulkanen i særligt stærkt Udbrud. Vi lagde vore Tæpper ud paa den forstenede Lava og lagde os til at sove. Det var vor Hensigt at overnatte heroppe i Krateret. Det var ikke let at falde i Søvn her. Dels var vi død trætte, og det var lige som at lægge sig til at sove paa Randen af en Vulkan. Hver halve Time foer man op af en Døs og troede, at nu var det rent galt, men det var kun Bjerget der udslyngede en særlig kraftig Søjle. Saa blev vi lysvaagne for at betragte dette smukke og dog lidt foruroligende Syn. Efter en saaledes efter forholdene vel overstaaet Nat, stod vi næste Morgen op Kl. 5. Vi begyndte straks Nedstigningen med ømme Fødder og en stærk Tørst. Tillige følte vi os saa snavsede og møre over hele Kroppen, som var vi blevet rigtig eftertrykkeligt gennembanket. Nedstigningen viste sig at være lige saa vanskelig som Opstigningen. Og det var et Par trætte men velfornøjet og umaadelig snavsede Fyre, som ved Middags tid tog med den elektriske Bane fra "Tarre Del Grece" til Neapel. Kl. 3,20 Eftermiddag tog vi med Toget tilbage til Rom, og var særdeles velfornøjet med vor lille Udflugt. Vi traf paa "Capri" to Danskere, 1 Urmager og 1 student, som vi senere igen traf i Rom. Kl 8,15 om Aftenen var vi igen i Rom. Og det var herligt at faa et rigtigt Bad. Jeg har aldrig været saa snavset. Lavaen var trangt helt ind igennem Tøjet. Vi var sorte over hele Kroppen. Fødderne var helt ødelagte, og det havde kostet mig et Par Sko, Da jeg havde fuldstændig gaaet Bundene ud af mine. Om Søndagen var vi igen paa nogle Museer. Ved "Thiberen" ligger det gamle frygtelige Fængsel fra "Borgiaernes Tid", ved Navn "Sankt Angelo". Om Aftenen var vi til Fest ude i et af Roms Arbejderkvarterer. Det var en Fest til Ære for en Helgen "Sankt Lorentzens", Som led martyrdøden. Inde i den smukke kirke af samme Navn som Helgenen ligger i Krypten en stor Sten, som siges, at skal være den Sten, hvorpaa Jesus stod, da han blev dømt til Døden af "Pontius Pilatus". Det var det brede Publikum, som her var til Fest, og det vrimlede med Politi og Sortskjorter, og da man spillede Kongesangen og en af Musolino forfattet Sang, blottede alle Hovedet, og Militæret stod ret. Man mærkede, at man lystrede, fordi man ikke turde lade være. Festen sluttede med et pragtfuldt Fyrværkeri, og for vort vedkommende med en Flaske Est-Est-Vin. Mandag Morgen gik vi til den danske Avis, for at hente vor ansøgning til Paven, som kostede 20 Lire. Vi skulde indfinde os i "Vatikanet" samme Eftermiddag Kl 1. Vi trak i Snittet og begav os derhen. Ved Indgangen til Vatikanet blev vi straks standset af en

officer fra Svejtsergarden, som forlangte at se vor Audiensstilladelse. Vi kom ind i en mægtig Forhal og her var et helt regiment af Svejtsergarden og den italienske Vatikangarde. Flotte Soldater i straalende Uniformer. Ved alle Døre stod Hellebardister. Den mest interessante er Svejtsergarden den antikke i fantastiske Uniformer. Efter at Tilladelsen var eftersat endnu et Par Gange blev vi ført ind i en stor Sal med stole langs væggene. Her maatte man vente til alle var ankommet, og det var interessant at studere de forskellige besøgende, lige fra den meget religiøse Katolik til den nysgerrige Protestant. Damerne maatte være helt tildækkede, lange Ærmer i Kjolen, sorte Handsker, og Kjolen skulde slutte tæt op i Halsen. Over Hovedet maatte de have et sort Sjal. Herrerne stillede i forskelligt Tøj, den fine Bourgesierherre i Kjole og hvidt, den jævne Borger i sit Søndagspuds, og den amerikanske Turist i sit lyse Sommertøj. De amerikanske Damer havde korte Kjoler, som knap naaede til Knæene, og hovedet var helt dækket, som en orientalsk Kvinde.

Da alle var kommet blev vi ført ind i Audienssalen, en Pragtfuld Sal i bløde dæmpede Toner og med spejlblankt Parketgulv. Vi blev stillet i Rundkreds, og paa Slaget I kom Gardeofficerne med dragne Sabler for at se om alt var i Orden til at modtage "Hans Hellighed". Straks efter kom Paven gaamde ledsaget af de højeste Kardinaler og Officerer. Nu knælede alle besøgende, og Katolikkerne drejede deres Rosenkrans imellem Fingrene. Flere af dem havde hele Haanden fuld af Kors og Perler. Efter at have holdt en lille Prædiken paa italiensk, gik han Kredsen rundt med udstrakt Haand, og hver især kyssede den store Brillant ring, der sad paa hans højre Haand. Derefter velsignede han

alle, og Audiensen var Slut. Om Aftenen holdt vi Afskedsfest med vore Kammerater, der var nu ankommet i dansk Kurvemager hertil fra Tyskland. Vi havde nemlig bestemt at rejse fra Rom næste Dag. Tirsdag Formiddag købte vi billetter igennem hele Italim til den svejtsiske Grænse, med Ophold i forskellige Byer. Ligeledes lod vi vore Kufferter med alt vort Værktøj sende til Grænsen, da det var meget friere at rejse blot med en Bygsæk. Om Aftenen Kl 11,20 rejste vi til Rom og "Pisa". Hertil ankom vi næste Morgen Kl 16. I Pisa, som er en gammel By, og som med sine gamle romantiske Huse minder om en gammel Ridd«borg, gjorde vi et kort Ophold for at se det "skæve Taarn", som ogsaa var meger skævt, end vi havde troet. Vi aflagde et Besøg i den smukke gamle Kirke, og den nærliggende Fresko malleri samling. Vi tog saa videre med Toget til "Florentz". Byen, som var bekendt for sin

gamle umaadelig, sirlige Kunst, og for at have opfostret mange berømte Mestre paa Kunstens Omraade. Vi søgte straks efter et Herberg. Adressen havde vi paa Svendehjemmet i Rom. Det var propert og godt gratis i 3 Dage. "Flormtz" en meget smuk By, særlig er dens Omegn kendt for sine naturskønne Omgivelser. Her findes flere Pragtbygning«. Kirken er meget interessant og original med sine brændte Sten i alle Farver. Taarnet er firkantet og staar ganske for sig selv, som hørte det ikke med til Kirken. Omkring paa Pladsen staar m Masse smukke Mamtorstatuer. Tæt herved ligger det smukke Natooalgalleri med sine Søjlegange med billedhuggerarbejder af berømte Kunstnere. Igennem Byen løber en bred Flod. og her om Dagen et interessant Liv i Floden. Midt i Floden i Vand til Brystet stod Mænd og fiskede Sten med lange Skovle. Stenene blev anbragt i Baade, som skubbedes ind til bredden, hvor Stenme blev afhentet af Hestekøretøjer, nogle tohjulede Kærrer med umaadelig høje Hjul. I syden anbringer man ikke Hestene Side om Side ved Vognen, men den ene foran den anden, man ser tit et Køretøj med 4 Heste i Rad. Det mest seværdige i Florentz er dog " Font Vechio "

Guldsmedebroen. Her er paa begge Sider ganske smaa Værksteder Side om Side, hvor Guld og Sølv smede laver de utroligste Arbejder i de Ædle Metaller. Mange Steder er det snart saa fint som en Traad, det er meget forbavsende og smukt at se. Et stort Museum findes her ogsaa, dette besaa vi dog ikke, da det var lukket. Uden for Byen i den herlige Natur rørte sig et muntret Badeliv i Floden. Italienere lejede store Pramme, som de udsmykkede med Grene og Løv og højste Sejl med rædselsfulde Malinger paa. Selv udklædte de sig som Sørøvere, og morede sig med at kapre de smaa Robaade, som fik sig en forsvarlig Vippetur. Torsdag aften Kl. 9, rejste vi fra "Florentz" til Venedig: Vi ankom her til " gondolernes By" Fredag Morgen Kl 6. Vi begav os straks ud for at finde en Restaurant for at faa Morgenkaffe. Det er et Kunststykke at finde rundt i Venedig, vi travede i 2 Timer og havde stadig ikke fundet Byens Centrum "Marcuspladsen". Venedig er jo en Ø kun forbundet med Fastlandet med en mægtig Jernbanebro Byen er paa Kryds og tværs gennemskåret af Kanaler, hvorover d« fører utallige Broer, som alle ligger højt, saa Skibe og Gondoler kan passere forbi. Naar man har travet igennem utallige Gad«, kommer man pludselig til m blind Gade og maa tilbage igen. Endelig fandt vi "Marcuspladsen". Ved m venlig Herres Hjælp fandt vi et privat Logi, da Hotellerne er rasende dyre, da Venedig jo udelukkende lever af

Turisterne. Om Sommeren ligger Byen stille og død, mm i sæsonen er der et Livover Venedig, som man sent glemmer. Byens store Attraktioo "Markuspladsen" med den smukke Kirke, og sine Tusinder af Duer. Rundt om Pladsen ligg« det gamle Kongeslot, og gaar man videre ned mod Havet igennem Smukke Søjlehaller kommer man til" Dogepaladset "og "Blykamrene ", som « forbunden med hinanden af" Sukkmes Bro". Faa den herlige Strandprommade er Alverdms Folkeslag repræsenteret. Herfra afgaar store Lystdampere til det verdenskendte Badested "Lido".

Med sit sprudlende Liv af Turister. er Venedig dog vidt forskellig fra andre Byer. Her findes nemlig ingen Biler eller Heste. Alt foregaar pr Gondol. Ligvogn. Politibil. Sygevogn. Sporvogn. alt er mindre eller større Fartøjer. Sporvognene er store Matardampere. som fare frem og tilbage i "le grand Kanal". Vort logi laa ved Midten af den store Kanal.. ved porst rialdo... Man ser sjældn en By saa ren som Venedig. Særlig ikke som mange Byer i Italien. Der straalr over Venedig en Glans af Romantik og Minder fra svunden Stortid. Og naar Solen glider ned bag Synskredsen. og de slanke Blankpolerede gondoler glider op og ned af Kanalerne eller rundt om Byen. behændigt styret afGondoliererne ved Hjælp af en lang Aare. medens Mændene synger deres smukke Sange. da føler man sig hensat til Romantikkens Rige- Eller om Natten. naar Byen er stille. man gaar en Tur langs de stille Kanaler. hvor gamle flotte Paladser ligger badet i Maanelyset. og der høres en sagte Skvulpen af Vandet, som flyder op af de brede Marmortræpper, som føre fra Paladset ned til Vandet. Hvert Hus har sin Gondol. som her man har en Automobil. Da føler man ingen Lyst til at rejse videre. Om Dagen. naar Solen staar højt paa Himlen. da strømmer Turisterne ud over byen. og da frembryder Marcuspladsen et interessant Skue. Duerne flagrer i Tusindvis rundt i Luften. eller sidder paa Jorden saa tæt, at man daarligt kan gaa. Her sidder Italienere i Massevis og sælger Majs. De rasler med en Bliktragt og ved denne Lyd kommer duerne flagrende i Massevis fra alle Kanter. Folk glæder og moret sig over detamme Dyr. Duerne flagrerhelt op paa Skulderen af Folk. Fotograferne gør store forretninger. Der arrangeres hvert Aar store Fester paa Byens Bekostning for Turisternes- Skyld. Lørdag d 18 var hele Marcuspladsen omdannet til en mægtig Arena. Der var kostumefest. og Deltagerne strømmede til fra hele Italien i de forskellige Nationalkostumer. Hele Dagen lød Sang og Musik over hele Byen til den lyse Morgen. Selvfølgelig

maatte de fremmede Turister betale dyrt for denne
 Fornøjelse. Dog saa man overalt den fantastiske Uniform.
 Om hele Torvet stod en Kreds af Sortskjorter med Gevær.
 Naa man vaagner jo en Gang af selv den herligste Drøm.
 Søndag Nat rejste vi fra Venedig til Milano. Vi ankom til
 Milano Mandag Morgen Kl. 5. Vi gjorde her et Ophold for
 at se den smukke Kathedral med sine utallige Spir. Det
 smukke slotsplads. og det berømte Søjlegaleri. Umberto d.
 I... Milano er Hovedbyen i Lombardiet, og vort sidste
 Opholdssted i Italien. Vi tog nu bort fra dette
 smukke romantiske Land, hvor vi havde tilbragt en herlig
 maaned. Vi rejste Kl. 5 til "Chaiso" Grænsebyen ved
 den svejtsiske Grænse. Her til ankom vi Kl. 10 1/2. Vi fik
 vore Pas og vor Bagage efterset og havde for en Gangs
 Skyld ingen Væbne med Grammofonen. Vi gik igennem
 Tolden og var saaledes paa svejtsisk grund Og vor skønne
 Tur var tilende. da vi ventede at finde Arbejde her i Svejts.
 Vor Rejsekasse var ogsaa i betænkelig Nærhed af Bundm.
 Vi vekslede vore Penge om i Svejtserfrancs og tog med
 første Tog til Zilrich. Vi kom i goonem Ægte Svejtser
 landskaber. og hvor herligt et Land med sine friske Natur
 og grønne Enge i Dalene. Vi passerede "Lugano" og hvor
 herligt den laa ved Søen omgivet af majestætiske Bjerge.
 Vi fortsatte over "Sankt Gothard" Vi mærkede straks
 Klimaforandringen. vi frøs med Anstand. da vi kørte over
 Gothardspasset. Efter som vi kom ned paa den anden Side
 Alperne. blev Klimaet igen behageligt varmt. Men en
 Forskel fra Italien stærke trykkende Væde. var Luften nu
 ren og krydret. De svejtsiske Landsbyer saa rigtig landlige
 ud med sine Bjælkehytter. Store brusende Vandfald kom
 styrtende ned fra Bjergtinderne og ned i Søerne. Man
 mærkede ogsaa straks. hvor flinke og jævne Folk var, men
 det var ret vanskeligt at forstaa dette svejtsertysk i
 Begyndelsen. Det var en Lettelse at kunde spørge Folk frit
 ud, uden at risikere. at Haanden bagefter blev strakt frem
 efter 5 Skilling. Vi kom igennem "Sankt Gothardstuellen"
 Alle Togene er elektriske. da det er farligt at køre igennem
 de mange Tunneler med Damplokomotiver, da der i
 Tunnelerne af Røgen udvikler sig Gas. Kl. 4 kom vi til
 "Zfirich" hvor vi straks fandt den Skandinaviske Forening
 i "Hotel Rothaus" Marktgasse 10. hvor vi boede i den vi
 opholdt os i Byen. Vi traf her mange Bekendte fra vor
 Rejse i Frankrig. Da der bygges meget i Zfirich. er der om
 Sommeren meget Arbejde her, og her arbejder hver
 Sommer mange Danskere, som er meget afholdte. paa
 Grund af større faglig Uddannelse. end andre udenlandske
 Haandværkere. Man naa søge Arbejde igennem Byens
 Arbejdsanvisning. men her faar man ogsaa udelukkende

godt betalt Arbejde. Vi begyndte straks at søge. men da det var bleven sent paa Sommeren, var det paa hædning med Arbejde. Vi fandt i A visen m Annonce. hvor m Mester i m lille By "Staffa" søgte 2 Mand. Jeg tog straks derud med Toget, men der var lige blevet antaget 2 Mænd Dagen før. Mesteren. en meget flink Mand, gav mig en Francs til Bestridelse af Rejseudgifterne. Et Træk man tit træffer hos de svejtsiske Mestre. Onsdag fandt vi Arbejde paa egen Haand i en stor Møbelfabrik. Straalende glade gik vi til Politiet for at faa Opholdstilladelse. Men da vi var overskredet den 1. September, blev der ikke udstedt flere Opholdstilladelser for Udlændinge dette Aar, da alle kun maa være i Svejts som Arbejdere til November. Vi gik tilbage til Fabrikken, hvor Chefen skrev 2 Ansøgninger til Politiet. men til ingen Nytte. Vi fik ingen Opholdstilladelse og maatte videre. da vi maatte have Arbejde. fordi vi var fuldstændig paa bar Bund " Ziirich" er en smuk gammel By, som ligger ved den mile lange "Ziirich sø" med de sneklædte Alper i Baggrunden. der i klart Vejr ser ud, som de stod lige ind paa Byen. men i Virkeligheden ligger langt borte. Man ser her igen Fattigdom. tilsyneladende ser alle Arbejdere ud til at være om ikke velhavende saa dog godt stillede, man ser her ikke Fattigdoms triste Syn. som for Eks, I de katolske Lande. Den smukke Kirke "Munsterhoff" ligger lige ved Søen. Vi var om Lørdagen ude ved de kommunale Badeanstalter ved Søen. Intet Sted har jeg set. hvor der er gjort saa meget for at fremme Badelivet. Store Sportspladser hvor Folk af alle Kan tumler sig af Hjertens Lyst efter Badet. En rutschebane. hvor man paa en Maatte komme langt ud i Søen, tager mægtig Jubel. Frilufts restaurationer. hvor man kan indtage sin Eftermiddagskaffe i Badekostume. Alt i Alt meget ideelt. Men Publikum sætter ogsaa Pris her på, de strømmer herud i Tusindvis, og man ser ingen Papir ligge og flyde rundt.

Ej heller i Gaderne. Søndag Formiddag købte vi for vore sidste Penge Billet til "Schaffhausen". Ved Neuhausen besaa vi de smukke og storslaaede "Rhinfald". Vi traf her to Danskere, som inviterede os paa Middag, og senere fulgte os paa Vej sammen med flere Svejtsere, da vi Kl 2 spadserede af sted mod Tyskland. Vi var nu rigtig kommet paa Valsen, uden en Øre paa Lommen. Vore Kufferter lod vi blive i "Zürich". Vi havde besluttet at valse til "Stuttgart i Wurttemberg". Vi vandrede trøstelig løs, og Kl 7 naaede vi den tyske Grænse, som vi uden videre Vrøvl fik Lov at passere. Da Gendarmen havde set vore overstemplede Pas, blev han interesseret og gav os flere

Oplysninger. Vi fortsatte og Kl 8 kom vi igennem en mægtig Skov. Da det havde været Graavejr blev det tidligt mørkt, og her i Skoven var Tusmørket, ved at gaa efter nogle Lys kom vi endelig sultne og trætte til en lille Landsby, men da vi ingen Penge havde og alle Bondegaaarde laa mørke og tillukkede, spadserede vi videre, men Kl 9 kunde vi ikke mere. Mine Fødder var ømme som Bylder, da jeg jo havde gaaet Bundene af mine Sko paa Turen til "Vesus", og saaledes sled Tysklands Landeveje paa saa at sige bare Fødder. Da det tillige var fugtigt havde vi jo klamme Fødder. Vi gik ind i en lille Grænseskov for at kampere i fri Luft om Natten. Vi bredte vore Tæpper ud og lagde os til at sove, efter at have befriet vore Fødder for de generende Sko. Kl 1 vaagnede jeg ved at det plaskregnede. Jeg rystede af Kulde. Vi kravlede længe ind under træerne, men snart kunde disse ikke tage mere Vand, men dryppede ustandseligt. Kl 4 vaagnede jeg igen. Det regnede stadig, og vi var gennemblødte til Skindet. Kl 5 begav vi os paa Vej igen, men det kneb med at komme i gang, da vi jo var halvdøde af Kulde og regn. Efter et Par Timers rask Vandring, saa rask som de ømme Fødder tillod, kom vi til en lille Landsby. Fødderne var besat med store Vabler, som generede i høj Grad. Vi fik nu paa Kroen en stor Balje Kaffe. Det varmede godt, men det var noget tyndt Sprøjt. Krokonen var en rigtig Kone. Hun vilde næsten ingen Penge have, hun kunde jo nok se, at det var et Par valsene Svende. Solen kom nu frem, og der blev Liv i Landskabet. Igennem denne herlige Egn spadserede vi, indtil vi Kl 11 naaede en lille By "Donauecking". Vi opsøgte straks vort fagforenings kontor, men vi kunde ingen Understøttelse faa, da vor bog jo var ude af Funktion, i den tid, vi havde været i orienten. Vi fik hver 50 Pfennig i Lokalhjælp. Det var til lidt Middagsmad. Vi gik saa til Politiet for at faa Natlogis. I Svejts og i Tyskland findes en Slags Naturalforplejning for rejsende Svende. Men da det var om Eftermiddagen Kl 3, blev der svaret, at vi kunde gaa til næste By. Det var lettere sagt end gjort, for Fødderne blev værre og værre, og jeg kunde næsten ikke støtte paa Benene. Naa der var intet at gøre, vi maatte af sted, og efter en drøj Tur, naaede vi om aftenen Kl 9 til "Rotveill". Vi gik til Politiet, og her blev der sagt, at vi kunde faa Spise og Natlogis, men saa maatte vi arbejde her i 1½ Dag. Vi tog imod Tilbudet og blev vist ud paa "Vandrehjemmet". Et saadant findes i enhver nogenlunde stor By. Vi fik her Aftensmad, Kaffe og Brød. Og det bedste en Seng. Det var herligt at hvile i rene Lagner. Kl 6 næste Morgen blev vi vækket, og efter at Morgenmaaltidet var overstaet, maatte vi til Politiet for

at faa Arbejde for Dagen. Vi kom paa Vejarbejde i en Hulvej, og da det Plask regnede hele Dagen, var vi godt tilfredse om Aftenen. Næste Dag skulde vi kun arbejde om Formiddagen, vi skulde hugge træ i Hjemmet. Kl 1 skulde vi vandre videre. Forvalteren sagde, at hvis vi skulde arbejde 1½ Dag i hver By, saa kom vi aldrig til Vejs Ende. Han udstedte os hver en Vandrers bog, da vi i dette Tilfælde kunde nøjes med en ½ Dags Arbejde. Vi spadserede til "Oberndorf", hvor vi arbejdede til næste Middag, hvor paa vi efter at have spist Middag, spadserede videre til "Horb". Det var herlige Dage, selv om Turene var drøje, for Fødderne kunde jo ikke naa at blive lægt fra den ene Dag til den anden. Turne gik igennem det skønne "Wurternberg" med sine smukke Skove og Humlemarker. Langs Vejen stod Æble og Pæretræer, hvor man kunde tage af de nedfaldne Frugter, saa mange man vilde. Ved særlige dejlige Træer, hvor ingen Frugter var faldet ned, hjalp vi dem selv paa Gled. Vi stiftede Bekendtskab med mange Vandrere, de saakaldte "Knuder". Det var alle prægtige Fyre, selv om mange havde traadt Landevejens Støv i 10 til 15 Aar. Disse vilde jo ikke arbejde, men det var dog Arbejdsløsheden, som havde drevet de fleste paa Valsen. Man regner med, at der stadig er 2 Millioner Vandrere paa Landevejen i Tyskland. De var hjælpsomme og delte deres Tobak med dem, der ingen havde. Særlig en Montør var en prægtig Fyr, altid fuld af Spilopper og altid i stand til at fægte til en Pakke Tobak. Man ser mange triste Syn paa Landevejen. Gamle krumbøjede Mænd uden Hjem eller Hjælp. Stadig vandrede de fra by til By baade Vinter og Sommer, det ene Aar efter det andet. Mange af disse har vandret i 20 til 25 Aar. Nu har Vandringen faaet saadant Tag i dem, at de ikke kan holde op. Fra "Horb" gik vi videre til "Herrenberg", en ret dramatisk Tur, der let kunde have faaet et tragisk Udfald. Nu blev den nærmest tragikomisk. Turen var paa 27 km. Da Turens 15 km. Var tilbagelagt, blev vi indhentet af en Lastbil med Paahængsvogn. Montøren raabte, om vi maatte køre med, Chaufføren nikkede, vi kravlede op paa Paahængsvognen, alt imedens Bilen kørte videre. Da Vejen snor sig i mange Sving, var det svært for os 6 Mand at klamre os fast paa Bagsmækken. Vedet særligt stærk Sving, saa det ud, som Bilen skulde vælte. En af Kammeraterne tabte sin Hat og Rygsæk, og da han sprang af, blev han slynget hen af Vejen og ned i en dyb Grøft. Den næste, en ganske ung Fyr, sprang forkert og blev liggende paa Vejen. vi tænkte, saa nu har han da nok brækket baade Arme og Ben. Da Bilen sagtnede Farten op af en Bakke hoppede vi af, da vi

kom tilbage til Skrædderen, sad han og lo over hele xxxxx Hovedet. Den første kom lidt efter til Syne, han lignede en saaret, der lige var hjemvendt fra Fronten, men alle hans Skrammer var dog ret uskadelige. Naar man da ser bort fra et forstuvet Haandled og andre lignende Læsioner. Men bedst som vi igen kom i godt Humør og lo af fuld Hals over det heldige Udfald, blev vi brat revet deraf igen, for da vi spurgte en Mand, hvor langt der var til "Herrenberg" sagde han, at vi var gaaet en forkert Vej. "Himmel Heiland" brølede Tyskerne, saa maatte vi gaa 10 km. Tilbage og saa begynde forfra igen. Endelig naaede vi Vandrehjemmet i Herrenberg, og vi lovede os selv, at vi aldrig mere skulde køre i Lastbil mere.

Og da vi om Aftenen skulde hente vor Kaffe paa 1 Sal, faldt den uheldige Lastbilfarer ned af Trappen og spildte sin Kaffe og forstuvende hele Armen i Tilgift. Her paa Hjemmet var ligesom lidt bedre, for Kammeraten og jeg kom til at arbejde som Snedkere. Vi skulde lave et Blomsterstativ færdigt. Paa dette havde der i Forvejen arbejdet 12 Mand, saa det var et pænt Stykke Husflids arbejde. Om Eftermiddagen spadserede vi videre til "Böblingen", den sidste By før "Stuttgart". Her findes en af Tyskland største Flyvepladser. Hertil naaede vi uden Uheld, da vi jo ikke kørte med Bil mere. Næste Formiddag var fri, da det var Søndag. Efter Middag begav vi os paa Vej mod vor Vandrings Naal "Stuttgart". Hertil var Landevejen asfalteret, og ikke et Minut var den fri for Automobiler. Kl 5 kom vi til Stuttgart hvor vi opsøgte Vandrerhjemmet, et mægtigt Komplex. Her var en af Stuttgarts største Brændselsudsalg. Vandrerne maa her hugge og stable Træ, og bringe det til Byen. Der var paa Hjemmet cirka 300 Besøgende, saa man maa passe godt paa sine Egendele. Vi boede her i 3 Dage, om Formiddagen arbejde vi paa Hjemmet, og om Eftermiddagen søgte vi Arbejde. Tirsdag fandt jeg Arbejde som Færdigpolerer hos "Hofmöbelfabrikken Braner und Wirth". Kammeraten fandt intet som Snedker, da her var Snedker nok, men man manglede polerere. Han blev derimod anvist Arbejde i "Godesbrug am Rhein", en lille By længer oppe mod "Köln". Vi gik saa til den danske Konsul, for at laane Penge til Rejsen for ham. Vi kunde laane dem, hvis jeg vilde skrive under paa, at betale dem tilbage, saa snart jeg kunde undvære dem, hvilket jeg ogsaa gjorde. Han fik Pengene og rejste. Vi havde saa afsluttet vor Rejse sammen, vi maatte skilles, og vi havde ikke Penge, saa vi kunde drikke at Afskedsbæger sammen. Vi havde gjort en lang og streng Rejse sammen, og mange Minder fra vort ophold i Ægypten havde knyttet os

sammen. Der er vel intet som binder 2 Kammerater sammen, som at rejse og slaa sig igennem i ukendte Lande, hvor man mange Gange staar uhjælpelige over for Sproget. Jeg søgte Ligeledes straks om Tirsdagen Værelse, og fandt et lille Tagværelse, som laa meget centralt i Byen. Jeg havde ingen Penge, men maa have set meget troskyldig ud, for jeg fik Henstand til jeg fik Løn. Onsdag begyndte jeg at arbejde, og det var godt Arbejde og temmelig godt lønnet. Jeg fik her Bevis for de tyske Kollegaers gode Sind og Hjælpsomhed. Jeg skrev til Zürich efter min Kuffert de to første Uger var jo lidt haarde at komme igennem paa Smalkost. Men da min Kuffert ankom, og jeg igen kunde trække i Snittet om Søndagen og leve Livet igen, da stod de udstaaede Strabadser som dyrebare Rejseerindringer. Jeg tilbragte nu et Par herlige Maaneder her i "Wurtenebergs Hovedstad.". Det er en ualmindelig smuk By og ligger i meget fordelagtige og naturskønne Omgivelser. Jeg tilbragte alle mine Fritimer med at bese alt af interessant. Stuttgart er stor og livlig By. Jeg mindes aldrig at have set saa stærk en Sporvognstrafik som her. Mit Logi laa i Hospitalsstrasse 29 b. Hovedgaden "Königsstrasse" en stor moderne Gade med flotte Forretning bygninger. I Midten af Gaden ligger Slotspladsen med den store "Jubilæumsstatue for "Kong Vilhelm d. 1" af Wirtemberg. Paa den anden side den smukke Plads med smukke beplantninger. Det gamle Slot er meget gammelt og ser ud, som en gammel Borg, medens det nye og mere moderne Slot i fransk Stil er støre og mere imponerende. Her er nu Muserum med Flotte Møbler og Malerier, men alt er dog en Kopi af franske Skatte, men Arbejdet er smugt og kunstnerisk udført. Man lægger særlig Mærke til en smuk Smedejernstrappe. Den nye men mere sjældne en egentlig smukke Banegaard er saa praktisk indrettet, at enhver kan finde sig tilrette her. Lige over for ligger den mægtige "Hindenburgbau". Den gamle Del af Byen er dog mest interessant med sine gamle Bindingsværkshuse og temmelig snævre Gader. Her ligger det smukke gamle Raadhus. Slotshaven er meget stor og smuk med alle Slags Planter og Træer. Gaar man en Tur igennem denne, kommer man ned til Slotsøen, hvor utallige Svaner og vilde Ænder flyver frit omkring i Parken fra den ene Sø til den anden. Her findes flere berømte Billedhuggerarbejder, den bekendteste er "Eberhandsgruppen". Man finder flere af vor berømte Landsmand "Thorvaldsen". Her ved Søen ligger det store og det lille Landsteater. Det store Lands muserum for Kunst, Industri og Haandværk er ualmindeligt storslaet og righoldigt i alle Arter. De

forskellige hypermoderne Maskiner demonstreres her hver Søndag Formiddag. Jeg saa her nogle af de nyeste Snedkermaskiner i Brug. Gaar man en Tur op af den gamle Vinstige mod "Degerlach", kommer man til "Bopservald", hvor man finder den gamle "Schiller Eg". En stille Aften naar alle de Tusinder af Lys er tændt i Stuttgart, har man et herligt og smukt Syn fra "Bismarkshøje". Der findes i Stuttgart mange nye imponerende Bygninger f. Eks. "Stuttgarter Tagesblatts" høje Taarnbygning, som en lille Skyskraber. Jeg havde her en dejlig Tid, og befandt mig godt i mit Arbejde, og Tyskerne var gode og behagelige at omgaas. Man fandt her et Kammeratskab, som ingen andre Steder, og man føler sig her mere hjemme end i andre Lande. Den 15 Oktober besluttede jeg at rejse hjem til Danmark. Jeg har ikke paa hele min Rejse haft Hjemve, men da jeg endelig var klar over, at jeg skulde hjem, syndes jeg aldrig den sidste Uge vilde tage Ende. Jeg besluttede saa at rejse Lørdag d. 13, og om Fredagen sluttede jeg mit Arbejde og tog Afsked med Kollegaerne, særlig en, August Kopfvar en prægtig Fyr, og vi havde haft mange glade Timer sammen. Lørdag Eftermiddag Kl 4 rejste jeg fra "Stuttgart" over "Hannover" til "Hamburg", hvortil jeg ankom Søndag Morgen Kl 6. Efter at have studeret Køreplanen til den Danske Grænse, blev jeg klar over, at jeg vilde rejse fra Hamburg Kl 2½ samme Dag. Jeg benyttede saa Formiddagen til et Besøg i "Hagenbechs Dyrehave". Og til at se lidt af Byen. Det var meget koldt, og jeg frøs som en lille Hund. I Stuttgart var det mildt Efteraarsvejr. Dyrehaven er det mest storslaaede, jeg har set af Zoologiske Haver. Her var en vældig Dyrebestand, og Haven havde en meget smuk Beliggenhed. Men dog er den jo nu kun lille mod, hvad den var for Krigen. Rovdyr tumlede sig her i fri Natur. Omkring Pladsen med Klipper, hvor de løb omkring var mægtige brede Vandgrave. Et stort Stykke var anlagt som en Oldtidsurskov med naturlige Figurer af de Frygtelige Fortidsuhyrer. Hamburg er jo en stor Havneby, og der er meget smukt langs "Alsteren". Man ligger straks ved Ankomsten Mærke til to store Bygningskomplekser. "Ballins Fabrikker" og det berømte "Chilehaus". Jeg rejste videre, efter at have sendt et Telegram til mine Forældre for at melde min Ankomst. Ved 7 Tiden naaede jeg, efter at have passeret den kæmpemæssige Bro over "Kieler kanalen", til "Harrislev", som er den tyske Grænsestation. Jeg passerede Tolden ved "Padborg" og var atter i Danmark. Jeg kunde daarligt tænke mig at min Rejse nu var til Ende. Da jeg nærmede mig Aarhus og saa Lysene fra Byen i det fjerne, kunde jeg

daarligt tænke mig, at jeg nu var hjemme. Kl 1½ om natten ankom jeg til Aarhus, hvor hele min Familie og Rejsekammerat Knud Mathiesen var samlede paa Banegaarden for at modtage mig. Gensynsglæden var stor, og min Rejse, som var blevet adskilligt længer, end jeg havde tænkt mig, da jeg rejste ud, var nu Slut og jeg var naaet tilbage til Byen, hvorfra jeg var rejst ud. Vel har jeg ikke haft økonomisk Udbytte af min Rejse, men jeg har lært og set Ting, som er mange Gange mere værd en Penge. For Eks. At Tage livet, som det kommer. Og altid har jeg Erindringer fra den glade Tid, som jeg Aldrig kan glemme. Og det var gaaet som Naverdigteren sang:

Tiden gaar, du vil
Længes tilbage, atter
Vender du Staven mod
Nord, glem saa aldrig
De herlige Dage, da som
Valsende Svend, rundt du foer.

Aarhus. D. 18. Marts 1929.

E.H.Ørtenblad.

Skrevet lige som det stod i Spæts rejsebog uden rettelser af Jens Buhelt